

SAĞCILIK – SOLCULUK KAVGASINDA KURAN-I KERİM'İ KULLANMA ÇABALARI

22 Nisan 2026

Yıldırım Koç

1960'lı ve 1970'li yıllarda "milli ve manevi değerleri" savunan "milliyetçi-mukaddesatçı" çevreler, "sağcılık" ve "solculuk" kavramlarını da çarpıtarak kullandı. Bu kesime göre, sağcılık, milliyetçilik, dindarlıktı. Solculuk vatan hainliği, ahlaksızlıktı. Bu çarpıtma günümüzde bile etkisini bir ölçüde sürdürmektedir. Solcuların "milliyetçi" kavramına duydukları yanlış tepkinin kaynağında Türkiye'de 1960'lardan ve 1970'lerden itibaren sürdürülen kavram çarpıtması bulunmaktadır.

Bu kavram çarpıtmasında Kuran-ı Kerim mealleri de kullanıldı. İslamiyet'te affedilmeyecek iki suçtan biri olan Allah'a şirk koşmak, Kuranı Kerim meallerinin tahrifatında uygulandı. 1789 Fransız Devrimi sonrasında ortaya çıkan "sağcılık" ve "solculuk" kavramları, Kuran-ı Kerim'in Türkçe meallerine sokuldu. Bunun en açık örneği, Vakıa Suresi'nin mealinin zaman içinde değiştirilmesidir.

Yeni yazıyla ilk Kuran-ı Kerim mealı ve tefsiri 1934 yılında *Tanrı Buyruğu* adıyla yayımlandı. 1943 yılında da Ömer Rıza Doğrul'un *Tanrı Buyruğu, Kur'an-ı Kerim'in Tercüme ve Tefsiri*'i Şerifi basıldı. Bu meal 1947, 1955 ve 1980 yıllarında yeni baskılar yaptı. *Tanrı Buyruğu* adıyla hazırlanan mealin 1947 yılında yapılan ikinci baskısında Vakıa Suresi'nin kritik kavramların yer aldığı bazı ayetleri aşağıda sunulmaktadır:

"(5) Dağlar parça parça olup, (6-7) dağılmış toz gibi ufalandığı zaman sizler de üç sınıf olacaksınız. (8) (Biri) uğur sahipleridir. Uğur sahipleri ne kadar bahtiyardırlar! (9) (Diğeri) uğursuzluğa uğrayanlardır. Uğursuzluğa uğrayanlar ne kadar bedbahttırlar. (...) (27) Uğur sahiplerine gelince, onlar ne bahtiyardırlar. (...) (40) Uğursuzluğa uğrayan uğursuzlar, ne kadar bedbahttırlar. (...) (51) sonra siz ey sapanlar ve (haklı) yalan sayanlar! (...) (88-89) Eğer (ölen kimse, Allah'a) yakın olanlardansa onun için rahmet, bereket ve nimet Cenneti vardır. (90) Uğur sahiplerindense: (91) Sana uğurlular tarafından selam! (denecek). (92) (Hakikati) yalan sayanlardansa, (93) ona kaynar su ziyafeti verilir, (94) cehenneme atılır." (Tanrı Buyruğu, Kur'an-ı Kerim'in Tercüme ve Tefsiri-Şerifi, Ahmet Halit Kitapevi, 2. baskı, 1947, s.827-831)

1943 yılında ilk baskısı yapılan bu tefsirde "sağcılık" veya "solculuk" gibi kavramlar yoktu. Ancak Soğuk Savaş, Kuran-ı Kerim mealı ve tefsirlerinde tahrifatın yapılmasına yol açtı. İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu'nun 1957 yılında yayımlanan mealinde Vakıa Suresi şöyledir:

"Kalkış günü gelince, ki onun geleceğini yalanlayabilecek bir kimse yoktur. O gün, kimini alçaltacak, kimini de yükseltecektir. Yer bir sarsıntı ile sarsılacaktır. Dağlar paramparça olacak, toz gibi dağılacaktır. O gün siz üçe bölüneceksiniz. Sağcılar! Ne mutlu o sağcılara! Solcular! Ne yazık o solculara! İyilik işlemek inancı ileri olanlar karşılığa da ileri olacaklardır. İşte Allah'a yakın olanlar bunlardır. Onlar dirlikli cennettedirler. Bunların birçoğu eskilerdendir. Birazı da sonrakilerdendir. Mücevherlerle işlenmiş tahtlar üzerindedirler. Karşı karşıya yaslanmışlardır. Kocamak nedir bilmeyen oğlancıklar onları dolanacaklar, main şarabından doldurulmuş testiler, ibrikler, bardaklarla. Bunu içtikleri için ne başları ağrıyacak ne de sersemleşeceklerdir. Beğendikleri yemişlerle, canlarının istediği kuş etleriyle dolanacaklar. Ceylan gözlüler vardır, saklı inciler gibi! Bunlar senin işlediklerinin karşılığıdır. Orada ne boş, ne de kışkırtıcı bir söz işitmezler, yalnız birbirlerine 'esen ol' dediklerini işitirler. Sağcılar! Ne mutlu o sağcılara! Dikensiz akasyalarla, tepeleri yemiş dolu muz ağaçları arasında, uzayıp giden bir gölgelikte, durmayıp akan suların başında, bol yemişler vardır, tükenmek bilmeyen, yasak edilmeyen yemişler! Yatakları kabartılmıştır. İşte Biz onları yepyeni bir yaradılıştan yarattık. Biz onları kız oğlan kız olarak yarattık. Biz onları eşlerine düşkün onlarla yaşıt olarak varedtik, sağcılar için. (...) Solcular! Ne yazık o solculara! Onlar kızgın ateşte, kaynar suda, kara bir dumanın gölgesindedirler. O gölge ne serindir, ne de güzeldir. Çünkü onlar bundan önce azgınlıkta ayak direyen kimselerdi, o büyük günahı işlemekte ayak direyip dururlardı da, şöyle derlerdi: 'Biz ölüp de bir avuç toprak, kemik olduktan sonra gerçekten dirilecekmiz, öyle mi? Eski atalarımız da dirilecekmiz, öyle mi?' De ki, 'Evet, hem eskiler, hem de sonrakiler, belli bir günün belli bir vaktinde kesinlikle toplanacaklardır.' Sonra gerçekten sizler, ey sapkınlar, ey doğruyu eğri sayanlar! Sizler, ne olursa olsun, zakkum ağacından yiyeceksiniz. Hem de karnınızı onunla dolduracaksınız. Üzerine kaynar su da içeceksiniz. Hem de suya kanmayan develer gibi içeceksiniz! Karşılık günü üzerine konacaklarınız işte bunlardır. (...) Eğer ölen kimse Allah'ın yakınlarından ise, artık onun için dölenme, güzel kokular, dirlikli cennetler vardır.

Eğer o sağıcılardan ise. (...) Eğer yalan sayanlardan, sapkınlardan ise, işte ona da kaynar su, bir de Cehennem'e atılma var.” (Kur’an, Türkçeye çeviren: İsmayil Hakkı Baltacıoğlu, Ankara, 1957, s. 455-8)

Diyanet İşleri Başkanlığı'nda 1956 yılında bir Kuran-ı Kerim meali hazırlamak üzere bir heyet oluşturuldu. Bu heyet 1960 yılına kadar bazı surelerin meallerini hazırladı. Ancak meali tamamlama görevi 1 Kasım 1960 tarihinde Dr.Hüseyin Atay ve Dr.Yaşar Kutluay'a verildi. Hüseyin Atay ve Yaşar Kutluay tarafından hazırlanan mealin birinci baskısı 1961 yılında, ikinci baskısı 1973 yılında yapıldı. Mealın birinci baskısı, Diyanet İşleri Başkanı Hasan Hüsnü Erdem ve Müşavere ve Dini Eserler İnceleme Kurulu'ndan Yusuf Ziyaeddin Ersal'ın nezareti altında hazırlandı. Meal, ayrıca bir heyetin redaksiyonundan geçti. Mealın ikinci basımında ise Din İşleri Yüksek Kurulu üyesi Osman Keskinoğlu redaksiyon yaptı. 1965-1971 döneminde en yaygın olarak kullanılan, bu mealdi. Bu mealde de “sağıcılık” ve “solculuk” kavramları kullanılmakta, sağıcıların cennete, solcuların cehenneme gideceği belirtilmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın resmi yayını olan mealde Vakıa Suresi'nin bazı ayetleri şöyleydi:

“Kıyamet koştuğunda kimini alçaltacak ve kimini yükseltecek olan o hadisenin yalan olmadığı ortaya çıkacaktır (ayet 1-3). Ey insanlar! Yer sarsıldııkça sarsıldığı, dağlar ufalandıkça ufalanıp da toz duman haline geldiği zaman, siz de üç sınıf olursunuz (ayet 4-7). İyi işler işlediklerini belirtmek için, amel defterleri sağdan verilenler; ne mutlu o sağıcılara! (ayet 8) Kötülük işlediklerini belirtmek üzere, amel defterleri soldan verilenler; ne yazık o solculara! (ayet 9). İyilik işlemekte önde olanlar, karşılıklarını almakta da önde olanlardır (ayet 10). Nimet cennetlerinin gözdeleri onlardır (Ayat 11-12) (...) Ölümsüz gençler yanlarında, baş ağrısı ve dönmesi vermeyen bembeyaz bir kaynaktan doldurulmuş kaseler, ibrikler, kadehler; seçecekleri meyveler, arzulayacakları kuş eti ile dolaşırlar (ayet 17-21) (...) Defterleri sağdan verilenler; ne mutlu o sağıcılara (ayet 27). Onlar dikensiz sedir ağaçları, salkımları sarkmış muz ağaçları, uzamış gölge altında, çağlayarak akan sular kenarlarında; bitip tükenmeyen ve yasak da edilmeyen bol meyveler arasında; yüksek döşekler üzerindedirler (Ayat 28-34). Biz ceylan gözlüleri, defterleri sağdan verilenler için yeniden yaratmışızdır; onları bakire, eşlerine düşkün ve yaşitları kılmışızdır. (ayet 35-38) (...) Defterleri soldan verilenler; ne yazık o solculara! (ayet 41). İnsanın içine işleyen bir sıcaklık ve kaynar su içinde, serinliği ve hoşluğu olmayan kara bir dumanın gölgesinde bulunurlar. (ayet 42-44). Çünkü onlar, bundan önce, dünyada, nimet içinde bulunurlar iken, büyük günah işlemekte direnir dururlardı (ayet 45-46) (...) Eğer ölen o kişi, gözdelerden ise, rahatlık, hoşluk ve nimet cennetindedir (ayet 88-89). Eğer defteri sağdan verilenlerden ise (ayet 90): ‘Ey sağıcılardan olan kişi, sana selam olsun!’ denir (ayet 91). Eğer, sapık yalancılardan ise (ayet 92), Ona kaynar sudan konukluk sunulur (ayet 93). Cehenneme sokulur (ayet 94).” (*Kur’an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Mealı)*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay.No.90, Ankara, 1973, s.533-536)

Halil Altuntaş ve Muzaffer Şahin tarafından hazırlanan ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 2006 yılında yayımlanan Kur’an-ı Kerim Mealı'nde ise bu tahrifat düzeltildi. Surenin bazı bölümleri şöyledir: “Kesin gerçekleşecek (olan Kıyamet) koştuğu zaman, onun kopuşunu yalanlayacak kimse olmayacaktır (ayet 1-2). Yeryüzü şiddetle sarsıldığı, dağlar parça parça dağılıp saçılmış toz olduğu ve siz de üç sınıf olduğunuz zaman, O, (kimini) yükseltir, (kimini) alçaltır (ayet 3-7). Ahiret mutluluğuna erenler var ya; ne mutlu kimselerdir! (ayet 8). “Kötülüğe batanlara gelince; ne mutsuz kimselerdir!”

Mealı hazırlayanlar 8. ayet'in “defterleri sağ tarafından verilenler var ya, ne mutlu kimselerdir amel defterleri sağ tarafından verilenler”; 9. ayet'in de “amel defterleri soldan verilenler var ya, ne mutsuz kimselerdir amel defterleri soldan verilenler!” şeklinde de çevrilebileceğini dipnotta belirtmektedirler.

1960'lı ve 1970'li yıllarda Türkiye'de “milliyetçilik”, “milli ve manevi değerler”, “milliyetçi-mukaddesatçı” kavramlarının doğru anlaşılabilmesi için, Kuran-ı Kerim meallerinde bile tahrifat yapılabildiğini bilmek gereklidir. Bu şekilde ABD'nin Soğuk Savaş koşullarında Türkiye'de halkı bölme ve Türkiye'yi Sovyetler Birliği'ne karşı kullanma stratejisi başarıyla uygulandı. Saldırılarına uğrayan Kemalist ve sosyalist kesimler de, bir süreç içinde Türk bayrağından ve milliyetçilikten koparıldı. Milliyetçilik dendiğinde akla, bağımsızlıkçı Kemalist milliyetçilik değil, ABD ile işbirliği yapan milliyetçi-mukaddesatçı kesimlerin anlayışı ve saldırıları geldi.